

E T K İ N L İ K 6

Aşağıdaki cümlelerde verilen boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

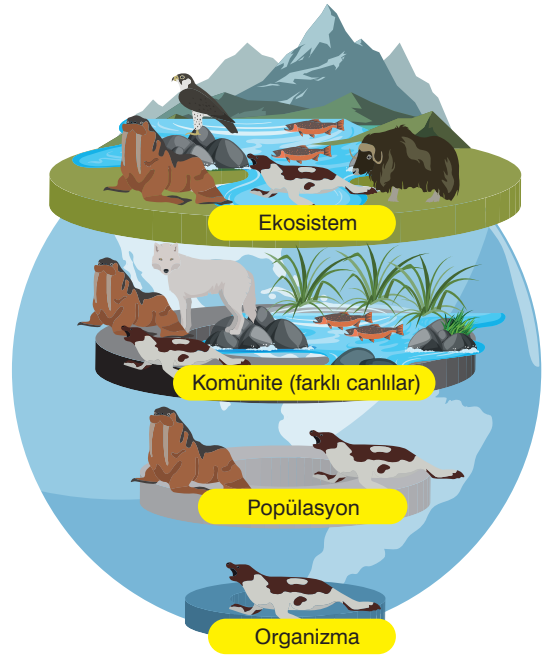
- oksijen alımını sağlayan solungaçlara, kemik veya kıkırdaktan yapılmış iskelete ve değişken vücut sıcaklığına sahip olan ve suda yaşayan omurgalı grubudur.
- vücutlarında bulunan deri dikenleri, su kanalları, sert iskelet veya tüp ayaklar gibi belirgin özelliklere sahip omurgasız canlılardır.
- salyangoz, midye, ahtapot ve mürekkep balığı gibi birçok farklı türü içeren bir omurgasız hayvan grubudur.
- omurgasız hayvanlar içerisinde vücutlarında bir sindirim boşluğuna ve dışarı açılan bir açıklığa sahip olan canlılardır.
- Hayvanlar yaşamlarının belirli bir döneminde denilen ilkel bir iskelet yapısına sahip olma durumuna göre omurgasızlar ve omurgalı olmak üzere iki gruba ayrılır.
- Memeliler sınıfındaki canlıların vücut yüzeyinde bulunan diğer omurgalılarda görülmez.
- Memelilerin akciğerlerinde denilen hava keseleri bulunur.
- omurgalı hayvanlar arasında uçuş yeteneğine, hafif ve güçlü bir iskelet yapısına sahip tüylü ve iki bacaklı canlı grubudur.
- yılan, timsah, kaplumbağa, kertenkele, iguana gibi geniş bir çeşitliliğe sahiptir.
- Bazı böcekler gelişim evrelerinde (metamorfоз) geçirir.
- Omurgalı canlılarda, oksijenin taşınmasında görevli hemoglobini içinde bulunur.
- vücutlarında bulunan deri dikenleri, su kanalları, sert iskelet veya tüp ayaklar gibi belirgin özelliklere sahip omurgasız canlılardır.
- Omurgasız hayvanlar, veya oluşan iskelet yapısına sahip olmayan canlılardır.
- hayvanlar âleminin okyanuslarda deniz veya tatlı sularda yaşayan en basit yapıli organizmalarıdır.
- hayvanlar âleminin en kalabalık ve çeşidi en fazla olan grubudur.

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

- Yaşama ortamında bulunan tüm canlı çeşitliliği **biyolojik çeşitlilik** olarak tanımlanır. Genetik çeşitlilik, tür çeşitliliği, ekosistem çeşitliliği, ekolojik niş çeşitliliği gibi kavramları kapsar.

- Popülasyon:** Belirli bir alanda yaşayan aynı türe ait bireylerin oluşturduğu topluluğa denir.
- Ekosistem:** Belirli bir çevrede yaşayan tüm canlı ve cansızların oluşturduğu birlikteliğe denir.
- Ekolojik niş:** Ekosistemde bir canlının yürüttüğü faaliyetlere o canlının ekolojik nişi denir.

- Genetik çeşitlilik:** Aynı türün bireylerindeki genetik farklılıkları kapsar.
 - Ayrıca aynı türün başka alanlara uyum sağlamış popülasyonları arasındaki genetik varyasyonları (kalıtsal çeşitlilikler) da içerir.
- Tür çeşitliliği:** Bir ekosistemde (yaşama ortamları) bulunan farklı türlerin çeşitliliğini kapsar.
- Ekosistem çeşitliliği (ekolojik çeşitlilik):** Canlıların yaşadığı ekosistemler ne kadar çeşitli ise türlerin neslini devam ettirmesi o derece kolay olur.
 - Türlerin devamlılığı için gerekli şartları sağlayan ekolojik özellikler ekosistem çeşitliliği olarak ifade edilir.
- Ekolojik niş çeşitliliği:** Ekosistem içerisinde farklı işlevleri olan türleri kapsar.
 - Ekolojik niş çeşitliliğinin fazla olması ekosistem içinde biyolojik çeşitliliğin de fazla olmasını sağlar.

ENDEMİK TÜR

- ☞ Sadece sınırları belirli bir coğrafi alanda yetişebilen ve başka coğrafi alanlarda bulunmayan türlere **endemik tür** denir.
- ☞ Türkiye endemik türler bakımından çok zengin bir çeşitliliğe sahiptir.
- ☞ Ülkemizdeki endemik bitki türlerinin bazıları; kasnak meşesi, sığ-
la ağacı, kral eğreltisi, Datça hurması, ters lale, eber sarısı, Antal-
ya çiğdemi, ada soğanıdır.

Türkiye’de Biyolojik Zenginlik

Ülkemiz biyolojik çeşitlilik ve endemik türler açısından küçük bir kıta özelliği göstermektedir. Ülkemizin biyolojik çeşitliliğe sahip olmasında aşağıdaki faktörler etkilidir:

- ☞ Asya, Avrupa ve Afrika kıtaları arasında köprü oluşturan coğrafi bir konuma sahip olması
- ☞ Çok farklı iklim özelliklerine sahip bölgelerden oluşması,
- ☞ Jeolojik geçmişi
- ☞ Deniz, göl, akarsu ve tatlı, tuzlu, sodalı göller gibi değişik sulak alan tiplerinin varlığı
- ☞ Toprak çeşitliliklerine sahip olması

Örnek : 31

Türkiye’nin biyolojik çeşitliliğinin yüksek olmasının nedeni;

- üç kıta arasında bazı canlıların geçiş yolları üzerinde bulunması,
- birbirine çok yakın bölgelerinde farklı iklim tiplerinin görülmesi,
- farklı yeryüzü şekillerine sahip olması

özelliklerinden hangileri olabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

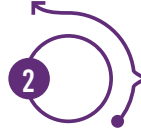
ÖSYM sorusu

Çözüm :

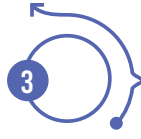
E T K İ N L İ K - 7

Memeliler sınıfında yer alan canlıların akciğerlerinde bulunan alveoller diğer omurgalı canlılarda yoktur.

İki yaşamlılar ve sürüngenler için soğukkanlı olma ve soğuk havalarda kış uykusuna yatma ortak bir özelliktir.

Omurgasız hayvanlar içerisinde kıkırdak veya kemik dokudan oluşan bir iskelet yapısına sahip tür yoktur.

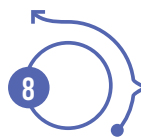
Omurgalı hayvanların karalarda yaşayanlarında boşaltım organı olarak görev yapan böbrekler, suda yaşayanlarda bulunmaz.

Omurgasız bir hayvan türü ile omurgalı bir hayvan türü için solungaç solunumu yapma ortak bir özellik olabilir.

Sürüngenler sınıfında yer alan hayvanlarda bulunan keratin pullar, diğer omurgalı canlıların hiçbirinde görülmez.

Yumurtlayarak çoğalan kuşlar, döllenmiş yumurtalarını kuluçkaya yatarak yavruları çıkana kadar korur.

